

Adresseliste

Trondheim, 27.03.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/3504

Saksbehandler:
Lars Løfaldli

Endelig avgjørelse i klagesak; klage på avslag om utsetting av lutzgran - Jan Holst-Løkås 76/8 - Vestvågøy kommune

Miljødirektoratet har etter behandling av klagen kommet til at Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av 19.1.2016 stadfestes. Klagen tas ikke til følge. Søknad om utsetting avslås. Det legges til grunn at omsøkte utplantning av lutzgran kan medføre risiko for spredning til den trua naturtypen naturbeitemark.

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Nordland datert 18.4.2016 om klage på avslag på søknad om utsetting av lutzgran *Picea x lutzii* i Vestvågøy kommune.

Sakens bakgrunn

Jan Holst-Løkås søkte den 27.4.2015 om tillatelse til utsetting av 2 500 lutzgran til skogproduksjon på sin eiendom, gnr./bnr. 76/8 Vestvågøy kommune, Nordland. Fylkesmannen ga i vedtak av 26.6.2015 tillatelse til planting av lutzgran. Det ble varslet klage, datert 16.7.2015, på dette vedtaket av Naturvernforbundet, SABIMA og WWF Norge i fellesskap. Utfyllende klage ble ettersendt 4.8.2015. Fylkesmannen fikk deretter utført en undersøkelse av naturfaglige verdier i området, utført av Miljøfaglig Utredning. I vedtak av 19.01.2016 omgjorde Fylkesmannen sitt tidligere vedtak og ga søker avslag på søknaden, begrunnet med risiko for uheldige følger for naturmangfoldet. Søker klaget på dette vedtaket den 5.03.16. Skognæringa Kyst (*Kystskogbruket*) påklaget avgjørelsen i brev av 8.02.2016, og kom med utfyllende opplysninger den 11.03.2016. Etter forberedende klagebehandling opprettholdt Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak. Saken ble oversendt Miljødirektoratet den 18.04.16 for endelig klagebehandling. I tillegg til de ordinære sakspapirer mottok Miljødirektoratet den 30.06.2016 brev direkte fra klager (tillegg til søknaden), om muligheter for kontroll av spredning av lutzgran fra planting.

Klagerett og klagefrist

Klagen er fremsatt av søker, som har rettslig klageinteresse i saken, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven, fvl) § 28. Det ble også fremsatt klage fra Skognæringa Kyst, og Fylkesmannen legger til grunn at Skognæringa Kyst har rettslig klageinteresse i saken. Begge klager ble framsatt innenfor fristen.

Anførsler i klagene

Grunneier mener at det ikke er noen grunn til å anta at planting vil føre til uheldige følger for det biologiske mangfoldet, og at miljøforvaltningen ser for ensidig og unyansert på effekten av planting av lutzgran.

Kystskogbruket stiller bl.a. spørsmål ved om kunnskapsgrunnlaget gir grunnlag for å hevde at lutzgrana har stort spredningspotensiale, og mener det er feil. De mener også at miljøforvaltningen har begynt å tolke lovverket strengere mht. lutzgran uten at det foreligger ny kunnskap. Samtidig mener denne klager at inntil datagrunnlaget eventuelt er bedre, så bør ikke lutzgran behandles på samme måte som sitkagran.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen peker bl.a. på at åpne hei- og beitelandskap i mange tilfelle har vist seg å være spesielt utsatt for spredning av fremmede bartrær. En har lagt vekt på fare for spredning inn i to lokaliteter naturbeitemark (B-verdi) i tillegg til spredning inn i boreal hei, en naturtype som er rødlista på grunn av mangelfullt datagrunnlag. Samlet sett finner ikke Fylkesmannen grunn til å gjøre noen endring i vedtaket om avslag på tillatelse, og opprettholder sitt vedtak av 19.1.2016.

Miljødirektoratets vurdering

Utsetting av utenlandske treslag reguleres i forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, særlig uheldige følger for biologisk mangfold, jf. forskriften § 7 første ledd. Prinsippene i nml. § 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer for vurderingen, jf. § 7.

Det ene av de omsøkte feltene er innmarksbeite (delvis tilplantet) og fulldyrket jord. Det andre feltet er kartlagt som uproduktiv løvskog, og er omgitt av bjørkeskog, dyrket mark/innmarksbeite og plantefelt. Ut fra kjennskap til brukshistorie i regionen antar fylkesmannen at feltet tidligere kan ha vært åpen beitemark. Det er ikke registrert spesielle naturverdier i de omsøkte utplantingsområdene.

Miljødirektoratet viser til at to lokaliteter med naturtypen naturbeitemark (verdi B) ligger under 1 km fra de omsøkte utplantingsområdene. Naturbeitemark er sortert under kulturmarkseng i Norsk rødliste for naturtyper. Kulturmarkseng er kategorisert som sårbar (VU).

Miljødirektoratet viser til at sitkagran sprer seg fra plantefelt langs store deler av kysten. Nyere kunnskap viser at også lutzgrana har stor kapasitet til å spre seg, og den vil neppe skille seg fra vesentlig fra sitkagrana i så måte. Og lutzgranens påvirkning på de områder der den etablerer seg er neppe særlig forskjellig fra sitkagran. I tillegg kan lutzgrana, som er en fertil hybrid mellom (amerikansk) hvitgran og nettopp sitkagran, kunne krysse seg tilbake med sitkagran, og hvilke egenskapene slike mellomformer vil ha når det gjelder spredning, vil være høyst uviss.

En rapport fra Norsk institutt for naturforskning fra 2015 (*NINA rapport 1091*)¹ viser at fremmede arter som er forhåndsutvalgt som produksjonsarter generelt har stor sjanse for å etablere og spre seg. Dette gjelder også bartrær, hvor disse er valgt ut nettopp fordi de er hardføre og vil kunne vokse godt i klimaet i, for eksempel, Nord-Norge. Flere nyere undersøkelser gjennomført i Nord-Norge

¹ Hendrichsen D., Åström J., Forsgren E., Skarpaas O. 2015. Fremmede arter, spredningsveier og økologisk risiko. NINA Rapport 1091.

dokumenterer spredning av både høy - og lavrisikovurderte arter^{2,3}. Det er registrert flere forekomster med spredning av sitkagran i Nord-Norge, først og fremst til åpne naturtyper som forstyrret mark og hei, men det er også registrert spredning inn i glissen bjørkeskog og fjellbjørkeskog (også over tregrensa)⁴.

Også for lutzgran, som er vurdert som en lav-risiko art av Artsdatabanken, er det registrert både kort- og langdistansespredning fra utplantinger i Nord-Norge^{2,3}. Hovedtyngden av foryngelse av lutzgran ble funnet nær morbestandet, og sannsynligheten for etablering varierte mellom naturtyper. Sannsynligheten for etablering var høyest på mark preget av menneskeskapt forstyrrelse, påtakelig i åpne naturtyper som hei, ur og myr, men også i skog. Samme rapport peker videre på at de fleste plantefelt med fremmede bartrær er unge, og trolig ser vi derfor bare begynnelsen av spredningen av slike arter. Miljødirektoratet slutter seg til Fylkesmannens vurdering om risiko for spredning inn i to lokaliteter naturbeitemark (B-verdi). I tillegg er det risiko for spredning inn i boreal hei, en naturtype som er rødlista på grunn av mangelfullt datagrunnlag.

Vurderingen av om utplantingen vil kunne medføre uheldige følger for naturmangfoldet skal også omfatte vurderinger av den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Betydelige areal i Lofoten er tilplantet. Det er i all hovedsak vanlig gran, sitkagran og lutzgran som har blitt benyttet. Etter Miljødirektoratets vurdering, vil ytterligere tilplanting med utenlandske treslag i dette området, innebære en økt belastning for de verdifulle og truede naturverdier som finnes i området. Siden den samlede belastningen vurderes som stor, vurderer Miljødirektoratet det som ikke tilrådelig med treslagsskifte i denne saken.

Miljødirektoratet har forståelse for at grunneier ønsker å utnytte arealer på sin eiendom, men i avveiningen av viktige samfunnsinteresser, vurderer Miljødirektoratet det slik at det er viktigere å ta hensyn til risikoen for naturmangfold ved utplanting enn hensynet til en eventuelt økt produksjon, jf. nml. § 14.

Konklusjon

Etter Miljødirektoratets syn foreligger det risiko for spredning til den trua naturtypen naturbeitemark ved utplanting av lutzgran i det aktuelle området. På denne bakgrunn gis det ikke tillatelse til den omsøkte utplantingen av lutzgran.

² Olsen, S., L., Stabbetorp, O., Skarpaas, O., Often, A., Gajda, H. 2016. Kartlegging av spredning av fremmede bartrær: med fokus på vrifuru (*Pinus contorta*) og lutzgran (*Picea x lutzii*). NINA Rapport 1231.

³ Østerkløft, B-G., 2015. Kartlegging av lutzgran – spredning. Rapport til Norsk botanisk forening. Saksnr: 2015/1514.

⁴ Anon. 2015. Rapport for Norsk Botanisk Forening sitt arbeid med fremmede arter i 2015. Saksnr: 2015/1514.

Vedtak

Klage på avslag på søknad om utsetting av lutzgran tas ikke til følge. Fylkesmannen i Nordland sitt vedtak av vedtak av 19.01.16 stadfestes, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Det gis ikke tillatelse til utsetting av lutzgran på gnr./bnr. 76/8 i Vestvågøy kommune.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Miljødirektoratet

Yngve Svarte

Avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide

seksjonsleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Adresseliste:

Jan Holst-Løkås
Skognæringa Kyst

Dronningensgt 78
Kongensgt. 42

8006 Bodø
7729 Steinkjer

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	Leksnes
SABIMA	Pb 6784 St. Olavs plass	0130	Oslo
WWF-Norge	Pb 6784 St. Olavs plass	0130	Oslo
Fylkesmannen i Aust-og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	Arendal
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	Drammen
Fylkesmannen i Finnmark/Finnmárkku	Statens hus	9815	Vadsø
Fylkkamánni			
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	Hamar
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	Molde
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag / Noerhte- Trööndelagen fylhkenålma	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	Oslo
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59 Sentrum	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	Leikanger
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710 Sluppen	7468	Trondheim
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	Skien
Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	Tønsberg
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	Moss